

Votarea peste hotare în cadrul Referendumului republican constituțional din 5 Septembrie 2010

Asociația „Promo-LEX” în parteneriat cu Asociația „Moștenitorii” a monitorizat desfășurarea referendumului constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Conform rezultatelor preliminare, în 34 din cele 40 de secții de votare monitorizate, au votat 11,517 alegători. Din numărul total de buletine valabil exprimate, 98% au ales opțiunea „Pentru”, 1.9% au ales opțiunea „Contra”, în timp ce mai puțin de 0.1% buletine au fost declarate nevalabile.

În marea majoritate a cazurilor, autoritățile electorale au demonstrat un comportament cooperant și proactiv, necreând piedici în desfășurarea scrutinului sau în monitorizarea acestuia de către observatori. Chiar dacă membrii birourilor electorale nu erau întotdeauna foarte bine informați despre îndatorările lor privind organizarea procesului de votare, aceștia nu ezitau să consulte opinia observatorilor, prevederile Codului Electoral și a altor decizii CEC.

Totuși, necunoașterea procedurilor de votare a dus la cazuri de votare în baza altor acte decât pașaport sau livret de marină. Astfel, în localitatea Padova din Italia, 2 cetățeni au votat în baza buletinului de identitate. La una din secțiile de votare din Milano, Italia, pe durata zilei

scrutinului în interiorul secției de votare se aflau persoane neautorizate iar membrii biroului electoral argumentau prezența acestora prin faptul că persoanele date erau „gazde care nu încurcă”. În aceeași secție de votare au fost observate câteva cazuri de prezență concomitentă a 2 persoane cu drept de vot în cabina de vot. În schimb, în secția de votare din Lisabona, Portugalia, administrația electorală nu permitea cetățenilor să intre în cabina de vot însoțiți de copiii minori ai acestora.

Observatorii au constatat un nivel nesatisfăcător de campanie de informare și educare a alegătorilor peste hotarele țării. În peste 20 de localități circa 300 de alegători nu au putut vota din motiv că nu aveau la sine actele de identitate necesare pentru a vota (pașaport sau livret de marinar). Mai mult ca atât, mulți dintre cetățeni își exprimau indignarea cu privire la campania foarte slabă, iar uneori chiar și inexistentă, de informare despre scrutin. Aceste situații au fost constatate în o mare parte din secțiile de votare din Italia, în Cehia, Franța (Paris), Grecia (Atena, Iraklion). În Portugalia (Faro) și în Italia (Padova) au fost observate postere de educație electorală pe care era demonstrată procedura de vot în baza buletinului de identitate.

Mai multe secții de votare de peste hotare au fost deschise cu întârziere de la 10 minute și pînă la 1 oră 20 minute, cu încălcarea procedurilor. Aceasta s-a întâmplat în Germania (Hamburg, Munchen), Italia (Mestre – 2 secții, Milano – 2 secții), Portugalia (Portimao), Spania (Madrid), Ucraina (Odesa). În majoritatea secțiilor de votare monitorizate, la momentul deschiderii, erau absenți unii membri ai birourilor electorale. Această situație a fost înregistrată în toate secțiile de votare din Franța și Grecia, în Cehia, Ucraina, câte trei secții de votare din Italia și Rusia, și în localitatea Toulouse din Franța.

Prezența forțelor de ordine locale în preajma secțiilor de votare la o distanță mai mică de 100 m în Germania (Berlin),

Grecia (Atena), Italia (Mestre și Torino), Portugalia (Lisabona), Rusia (Moscova), nu a generat evenimente de intimidare vădită – prin solicitarea actelor de identitate sau alte forme. În același timp, nu este exclus că unii cetățeni aflați ilegal peste hotarele țării s-au temut de a se prezenta la urnele de vot – lucru confirmat de mărturiile ale unor alegători din localități unde organele de forță nu erau prezente în preajma secțiilor de votare. În multe cazuri autoritățile electorale au fost cele care au solicitat prezența forțelor de ordine, fiind invocată necesitatea asigurării ordinii și securității alegătorilor, iar în cazul secției de votare de la Madrid pericolul unor eventuale acte de terorism.

Peste 98% din cetățenii care au votat, adică 11,323, au fost înscriși în listele electorale suplimentare. În anumite cazuri, secțiile de votare nici nu au liste de bază. Această situație a fost constatată în Grecia (Iraklion), Italia (Mestre și Bologna), Spania (Santander). Concomitent, în secția de votare din Hamburg (Germania) mai mulți alegători care s-au înregistrat prin intermediul site-ului CEC nu s-au regăsit în listele de bază. Tot în Hamburg, lista de bază a fost obținută de membrii biroului în jurul orei 8 în dimineața scrutinului prin intermediul poștei electronice.

În Rusia, seturile cu buletine de vot destinate pentru secția de votare Domodedovo au fost trimise la secția din Mojaisk și vice-versa. O altă confuzie s-a produs cu inventarul electoral destinat secțiilor de votare din București și Lisabona.

În Italia, nici una din secțiile de votare nu a primit urne de vot, biroul electoral a două din acestea utilizând cutii de carton pe rol de urne de vot.

Cazuri de agitație electorală în incinta sau în vecinătatea secției de votare în ziua alegerilor au fost sporadice, neconstituind o tendință. Un cetățean făcea agitație electorală în favoarea unui participant electoral în fața

secției de votare din Mestre, Italia în timp ce în vecinătatea aceleiași secții de votare au fost văzute multe ziare de partid ale unui alt participant la referendum.

Alarmante în schimb sunt cazurile de intimidare a alegătorilor înainte de ziua scrutinului relatate în mai multe localități – Italia (Mestre, Milano și Padova), Rusia (Mojaisk și Moscova). Chiar dacă fără dovezi directe, repetarea aceluiași istorii de intimidări în diferite localități constituie o îngrijorare.

* Un număr de 79 de observatori naționali a monitorizat desfășurarea referendumului în secțiile de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Acest proiect este susținut de "Programul privind Susținerea Democrației în Moldova", o inițiativă comună a Uniunii Europene și a Consiliului European.

Proiectul este implementat cu suportul "Programului pentru Susținerea Democrației în Moldova", inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului European.